

Algemeen	
Onderwerp	Annotatie rapport IGJ m.b.t. IBT jeugdbescherming
Verspreiden	Ja
Contactpersoon	Afke Jong
Eenheid	Sturing
E-mail	a.jong@regiogv.nl
Kenmerk	22.0004081
Datum	9 september 2022

Voorstel

Nummer	Omschrijving
Voorstel 1.	Kennismemen van de annotatie BO IBT en het concept rapport van de IGJ

Behandeling

Datum	Overleg	Doel	Conclusie
29-09-22	Portefeuillehoudersoverleg	Kennismemen	

Toelichting

Beknopte toelichting

Deze annotatie is bedoeld voor het bestuurlijk overleg met de bewindspersonen. De datum is op het laatste moment verschoven omdat de minister mogelijk a.s. woensdag 14 september naar de Tweede Kamer geroepen wordt.

Er is besloten de annotatie met bijlagen wel nu naar u te zenden, met name omdat in de bijlage duiding wordt gegeven aan diverse samenhangende ontwikkelingen. Aanstaaende vrijdag 16 september wordt informatie daarover gecombineerd aan de 2^e Kamer aangeboden.

Op {nader te bepalen datum} in september is er overleg met minister Weerwind en staatssecretaris van Ooijen en de 9 regiowethouders van Noord-Holland over het Interbestuurlijk Toezicht (IBT). In deze annotatie wordt per agendapunt een toelichting gegeven en waar nodig een advies. Onder de geannoteerde agenda kunt u lezen wat de aanleiding van het IBT is geweest, in welke context het IBT zich bevindt en welke relevante ontwikkelingen van invloed zijn op het IBT. Er wordt ingegaan op de brandbrieven en personeelskrapte bij de GI's en de crisisaanpak GI's die daarop volgde. Daarnaast leest u over het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en het recent verschenen onderzoek naar de evaluatie van de wet herziening kindbeschermingsmaatregelen.

Uw rol (lees: vertegenwoordigend wethouder) tijdens deze vergadering is die van een van de vertegenwoordigende wethouders. De heer Dinjens, wethouder gemeente Velsen, is- als meest ervaren wethouder in dit traject- bereid gevonden om de inleiding namens Noord-Holland te verzorgen.

Deze inleiding en de annotatie is beleidsmatig met alle 9 regio's in Noord Holland afgestemd. Vandaar het logo van Amsterdam.

De bijgevoegde rapportage betreft nog een concept en zal op onderdelen (onjuistheden) nog aangepast worden. De bewering op pag 13 dat de Gooi en Vechtstreek een afwijkende wijze van registratie bijhoudt is onjuist. Wij ontvangen dezelfde rapportage van DJGB als de overige regio's. Zodra de definitieve versie beschikbaar is wordt deze nagezonden.

Bijlage(n)

Nummer	Omschrijving
Bijlage 1.	Annotatie BO IBT
Bijlage 2.	Concept rapportage IGJ



Gezamenlijke Annotatie voor de 9 jeugdregio's t.b.v. bestuurlijk overleg

bewindspersonen, 14 09 22

Aan Marjolein Moorman
Van Margreet Wiegand, beleid Jeugd en Zorg,OJZD
Kopie aan Hilde Reints, Marieke Volbers
Datum 9 september 2022

Geachte wethouder,

VOORAF

Er is op 8 en 9 september overleg geweest met het Rijk over de datum, omdat het vergadermoment overlapte met de raadsvergadering in Amsterdam. Het Rijk heeft daarop besloten de vergadering te verplaatsen, mede omdat de minister mogelijk a.s. woensdag 14 september naar de Tweede Kamer geroepen wordt.

Er is besloten de annotatie met bijlagen wel nu naar u te zenden, met name omdat in de bijlage duiding wordt gegeven aan diverse samenhangende ontwikkelingen. Aanstaande vrijdag 16 september wordt informatie daarover gecombineerd aan de 2^e Kamer aangeboden.

Op woensdag 14 september is er overleg met minister Weerwind en staatssecretaris van Ooijen en de 9 regiowethouders van Noord-Holland over het Interbestuurlijk Toezicht (IBT). In deze annotatie wordt per agendapunt een toelichting gegeven en waar nodig een advies. Onder de geannoteerde agenda kunt u lezen wat de aanleiding van het IBT is geweest, in welke context het IBT zich bevindt en welke relevante ontwikkelingen van invloed zijn op het IBT. Er wordt ingegaan op de brandbrieven en personeelskrapte bij de GI's en de crisisaanpak GI's die daarop volgde. Daarnaast leest u over het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en het recent verschenen onderzoek naar de evaluatie van de wet herziening kindbeschermingsmaatregelen.

Uw rol tijdens deze vergadering is die van een van de vertegenwoordigende wethouders. De heer Dinjens, wethouder gemeente Velsen, is- als meest ervaren wethouder in dit traject- bereid gevonden om de inleiding namens Noord-Holland te verzorgen.

Deze inleiding en de annotatie is beleidsmatig met alle 9 regio's in Noord Holland afgestemd.

Agenda van het Bestuurlijk overleg met annotatie

NB: dit betreft een concept agenda de definitieve is nog niet ontvangen. Ook zal de annotatie nog worden geupdate voor de verplaatste vergadering.

1. Stand van zaken (toelichting door de regio's)

De heer Dinjens geeft namens de regio's een korte mondelinge toelichting op het gelopen IBT-proces aan de hand van de voortgangsrapportage die in juli is opgeleverd, waarin ook de bestuurlijke afspraken als kapstok zijn opgenomen (zie **bijlage 1**).

De bestuurlijke afspraken worden daarmee ook langsgelopen alsmede de laatste informatie over de trend in het aantal wachtende kinderen. Specifiek zal hij aandacht besteden aan de situatie van DJGB die, volgens de Inspectie, niet op orde is.

Aansluitend gaat hij in op onze visie op het meest recente inspectierapport. De inhoud is voor ons herkenbaar. Wij zijn verheugd dat het verscherpte toezicht in de regio's stopt en beseffen ook tegelijkertijd dat de gewenste resultaten niet allemaal zijn gehaald, ondanks ieders inspanningen. Er is een stevige basis voor bestuurlijke en ambtelijke samenwerking. Er zijn leersessies en er is een projectleider aangetrokken om de Noord-Hollandse samenwerking op onder andere dit onderwerp te begeleiden. Nu komt het erop aan om met elkaar en met het Rijk de noodzakelijke stappen te zetten om de GI en het jeugdstelsel duurzaam te stabiliseren. Wij dragen vanuit onze positie graag bij aan de landelijke crisisaanpak GI die wij als een onderdeel van de hervormingsagenda zien. *Meer informatie over de crisisaanpak GI leest u onder het kopje context en ontwikkelingen.*

Concrete vervolgvactiteiten op niveau Noord-Holland die vanuit de bovenregionale samenwerking BorN zullen worden vormgegeven:

- De aanpak een Thuis voor Noordje wordt gecontinueerd, dat concreet betekent het verder ontwikkelen van voldoende en passende hulp voor een complexe doelgroep waarop we op Noord-Hollands niveau samen optrekken.
- Het versterken van de Regionale Expert Teams (RET), het verder door ontwikkelen van het Bovenregionaal Expertise Netwerk (BEN).
- Meer harmonisatie in contractering en de inzet van jeugdhulp, daarin ook de cijfermatige overzichten worden doorontwikkeld.
- Nu het landelijk besluit over de richting van het Toekomstscenario is genomen gaan we hierin samenwerken. *Meer informatie hierover leest u onder het kopje context en ontwikkelingen in de achtergrond informatie.*

2. Toelichting besluit over het verscherpt toezicht van de inspecties.

Inspecties zullen hier het woord voeren.

U kunt hier over aangeven dat:

- **We blij zijn met het beëindigen van het verscherpt toezicht én we ons realiseren dat de problemen nog niet opgelost zijn. Wij vinden het daarom belangrijk om de ontstane samenwerking binnen Noord-Holland met urgentie voort te zetten.**

- Dat alle regio's doorgaan met de eigen plannen om te komen tot een betere beschikbaarheid van gespecialiseerde jeugdhulp voor de kinderen met een gedwongen maatregel, die tot de meest kwetsbare groep behoren.
 - In bovenregionale leersessies zullen de best practices worden besproken. Waar facilitering of bestuurlijke keuzes nodig zijn worden deze in de bovenregionale stuurgroep BorN geagendeerd.
 - **Overigens zijn afspraken vanuit landelijke samenwerking in de Hervormingsagenda een cruciaal element om op termijn een tijdige beschikbaarheid voor alle kinderen te kunnen realiseren.**
 - In zowel de regio Noord-West als in de regio Amsterdam wordt nu per 4 regio's de contractering van de GI gezamenlijk gedaan
 - Er staat in het recente rapport dat Amsterdam-Amstelland afwijkt in de definitie van de cijferoverzichten. Zij doen dat om moverende redenen maar zullen dit aanpassen om regionale vergelijking beter mogelijk te maken.
3. Toelichting besluit over het al dan niet verlengen van het Interbestuurlijk Toezicht (toelichting door de bewindspersonen)
*Weerwind en van Ooijen voeren hier het woord.
De annotatie hierop volgt als het besluit van het Rijk over het al dan niet verlengen van het IBT bekend is.*

4. Landelijke punten

Ambtelijk is het Rijk gevraagd een toelichting te geven op wat hen precies voor ogen staat met de GI crisis aanpak en hoe we daarin kunnen samenwerken.

Hier kunt u het onderstaande aangeven:

- Het afgelopen jaar hebben we geregeld onze wensen neergelegd: steun bij de arbeidsmarkt problematiek, aanpassingen in tuchtrecht en SKJ-registratie (dit betreft een registratie bij de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd die verplicht is voor iedereen die werk in de jeugdhulp of jeugdbescherming werkt), meer inzet vanuit de volwassen GGZ en een duidelijke stip op de horizon voor het Toekomstscenario. Deze komen vrijwel allen terug in de crisisaanpak GI.
- Op dit moment is het van belang dat wij doorgaan met de trajecten die zijn gestart en onze bijdrage leveren aan de landelijke aanpak. Wij trekken daarin graag met hen op.
- Wij zien ernaar uit om in een meer gelijkwaardige relatie de energie van Rijk en Regio's nu vooral te gaan focussen op het versterken van de sector. Alle bestuurslagen zij hiervoor nodig!

5. Sluiting en eventuele vervolgspraken

Relevante achtergrondinformatie treft u op de volgende pagina's

Aanleiding interbestuurlijk toezicht

- In november 2019 is het landelijk inspectie traject *Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd* gestart, dat zich richtte op de Gecertificeerde Instellingen (GI) die niet in staat waren tijdig met het gezin aan de slag te gaan (binnen 5 dagen vaste jeugdbeschermer en binnen 6 weken bepalen van een gedragen koers). Daarop volgde een verbetertraject. Toen zijn ook de zogenaamde accounthoudende regio's ingericht die binnen een aantal regio's die één GI hebben gecontracteerd de regio moeten nemen om de continuïteit te waarborgen. Amsterdam-Amstelland en Alkmaar zijn zo'n regio (G&V valt onder Alkmaar).
- In oktober 2020 werd door de Inspecties geconstateerd dat er onvoldoende verbetering bij de GI was en ook de specialistische jeugdhulp was niet tijdig beschikbaar (binnen 3 maanden na afgegeven beschikking GI) voor de kinderen voor wie een maatregel van kindbescherming is opgelegd.
- In juli 2021 werden rapporten per regio uitgegeven, waardoor een meer nauwkeurig beeld ontstond. De inspectie besloot dit per landsdeel te bundelen en alle regio's in Noord-Holland onder verscherpt toezicht te stellen. Het Rijk besloot aansluitend om op alle gemeenten Intensief bestuurlijk Toezicht (IBT) te gaan houden. Opvallend was dat JBRA (ingekocht door de regio Amsterdam met 4 regio's) grotendeels op orde was bevonden door de Inspecties. In de andere helft van Noord-Holland was de GI niet op orde.
- In heel Noord-Holland was er niet tijdig specialistische jeugdhulp beschikbaar.
- Het IBT was voor het Rijk de aanleiding voor een regulier overleg tussen de 9 regio's en de minister van J&V en de staatssecretaris van VWS te starten; de inspecties zijn daar ook bij aanwezig. Dit heeft het afgelopen jaar 4 keer plaatsgevonden. De beide accounthouders hebben nadrukkelijk aangegeven dat zij geen mandaat hebben en dus ook niet de andere regio's kunnen sturen. Dat is de reden dat alle 9 wethouders zelf aanwezig zijn; u heeft hen afgelopen vrijdag ontmoet op de informatieve bijeenkomst van de stuurgroep Bovenregionaal netwerk Jeugdhulp Noord-Holland (BoRN).
- De beleidscoördinatie wordt aan gemeentezijde wel verzorgd door deze grootste gemeenten, zijnde Amsterdam en Alkmaar.
- Er zijn projectplannen opgesteld per regio met een gezamenlijke oplegger. Er zijn door het Rijk na afstemming met de regio's bestuurlijke afspraken gemaakt, die in de bestuurlijke overleggen gemonitord worden. Zie **bijlage 2** voor de projectplannen.
- In mei 2022 bracht de Inspectie een tussenrapport uit op basis waarvan zowel verscherpt toezicht als IBT met een half jaar werden verlengd.
- In juli 2022 is op verzoek van de Inspectie een voortgangsrapportage uitgebracht door Noord-Holland, waar u voor de zomer kennis van hebt genomen. Het belangrijkste resultaat is dat er flinke stappen zijn gezet om de bovenregionale samenwerking te versterken en de samenwerking met de GI's om de wachtlijsten inzichtelijk te krijgen. De wachtende kinderen zijn in beeld, met daarbij meer inzicht in de reden van wachten. Hierdoor hebben we ook meer zicht gekregen op de samenwerking tussen de GI en de jeugdhulpaanbieders. Helder wordt welke stappen er worden gezet om tot passende zorg te komen. Waar het moeilijk is om tot oplossingen te komen vanwege structurele problemen zoals bijvoorbeeld personeelstekort, wordt naar andere creatieve oplossingen gezocht om de jeugdigen en ouders toch hulp te kunnen bieden. Doorontwikkeling op dit punt is blijvend nodig.
- Specifiek voor de DJGB voor het niet voldoen aan de norm van tijdig koppelen van een jeugdbeschermer aan de gezinnen in is in de regio's Zuid-Kennemerland, IJmond, Noord-

Kennemerland en Kop van Noord-Holland (NW₄) een verbeterplan opgesteld dat als resultaat heeft gehad dat de tarieven voor de DJGB, WSG en LdH vanaf 1 januari 2022 in de regio's zijn verhoogd. Aan de voorwaarden voor een lagere caseload die het mogelijk moet maken om te voldoen aan de vereisten van de Inspecties is daarmee voldaan. Daarnaast zijn in het plan voorstellen gedaan voor inhoudelijke verbetering. (in de 4 regio's van en om Amsterdam was het tarief al per 2021 verhoogd).

- Op 6 september 2022 is door de Inspectie een conceptrapportage opgeleverd, die op 22 september openbaar wordt. De kern ervan is dat de samenwerking sterk is verbeterd en ook geborgd, maar dat er nog te weinig concrete resultaten zijn geboekt voor de meest kwetsbare kinderen. Het inzicht in het aantal kinderen dat wacht is verbeterd, maar effectief is het aantal niet wezenlijk veranderd. Ook is de Inspectie nog kritisch op de GI in Noord-Holland (DJGB). Desalniettemin heeft de Inspectie besloten het verscherpt toezicht in zijn geheel te beëindigen voor de 9 Noord-Hollandse regio's. U treft het (relatief korte) rapport als **bijlage 3**. Wellicht ten overvloede zijn ook de eerdere rapporten meegestuurd als **bijlagen 4, 5, 6 en 7**; deze zijn samengevat in het meest recente rapport. *NB: de 9 regio's worden in staat gesteld om feitelijke onjuistheden aan te geven en een bestuurlijke reactie te geven, die integraal in het definitieve rapport zal worden opgenomen. Dat moet voor 20 september worden ingediend en ondertekend door de wethouder van Amsterdam en Alkmaar. Hiervoor is de voorbereiding al gestart.*
- Het beëindigen van het verscherpt toezicht is ook ingegeven door andere ontwikkelingen in het jeugdbeschermingsstelsel. Zie hieronder.
- Het is nog niet bekend of het Rijk ook voornemens is het Interbestuurlijk Toezicht te beëindigen (dit wordt begin volgende week pas bekend).
- Ten tijde van de rapporten in 2019 en februari 2022 is door de inspectie ook een signalement uitgegeven dat een somber stemmend beeld schetst van het gehele beschermingsstelsel: Veilig Thuis, Gecertificeerde Instellingen en Raad voor de Kinderbescherming. De komende weken een derde rapport in de reeks uitgebracht.

Context en ontwikkelingen

1. Brandbrieven en personeelsproblemen GI's

In de regio's werd duidelijk dat de GI het moeilijk hadden met een hoog verloop en een krappe arbeidsmarkt en de gemeente acteerden daarop met tarieven die lagere caseloads mogelijk maakten.

In december 2021 zonden de gezamenlijke GI in Nederland een brandbrief aan de minister van J&V met het bericht dat het water hen aan de lippen staat. Er werden landelijke gesprekken en onderzoeken gedaan die het beeld bevestigden en voorstelden de caseload verder te verlagen. Amsterdam heeft in gesprekken met de GI een aantal maatregelen genomen: bij JBRA zijn er 5 ondersteuners aangesteld die de gezinsmanager kunnen ontlasten en ook is het financieel mogelijk gemaakt om gezinsmanagers in opleiding aan te stellen en voor te bereiden op een aanstelling bij JBRA.

Er volgden nog vele andere brieven aan de minister: de kinderombudsmannen, kinderrechter, RvdK en GI samen en ook de FNV in steeds steviger bewoordingen.

2. Crisisaanpak GI's

Voor de zomer van 2022 organiseerde J&V een ronde langs alle 14 centrum regio's om in gesprekken de noden te inventariseren. Ook wij hadden een dergelijk gesprek, wat we hebben ervaren als een open gesprek.

Dit heeft geleid tot een actieve zomer waarin J&V, VWS, VNG en de GI een zogenaamde crisisaanpak ontwierpen. Op 1 september organiseerde de VNG een ledenraadpleging met de 14 accounthoudend wethouders in het land (Marieke Volbers verving u daar) en op 5 september is de crisisaanpak in een bestuurlijk overleg van de bewindspersonen definitief geworden. De VNG heeft de intentie uitgesproken om samen te werken met het Rijk aan de crisismaatregelen en noemt het een positieve en belangrijke ontwikkeling dat het Rijk haar verantwoordelijkheid neemt in de crisisaanpak. De VNG stemde in onder de volgende voorwaarden:

- De aanpak van deze crisis staat niet los van de Hervormingsagenda en de uitgangspunten/principes van de agenda. Inclusief de financiële principes. (dus risicoverdeling in lijn met de Hervormingsagenda)
- Reeds genomen maatregelen door gemeenten dienen meegewogen te worden.
- Crisisaanpak als begin van de invoering van het Toekomstscenario

Onderdelen crisisaanpak:

- caseloadverlichting: De werkdruk van jeugdbeschermers substantieel omlaag
- aanpassing tuchtrecht: gevoelde druk verlagen; organisatie mede aansprakelijk
- Vergemakkelijken inschakelen passende jeugdhulp: moet beschikbaar zijn
- Verminderen instroom: transparanter voor wie GI echt noodzakelijk is
- Aanpassing norm verantwoorde werktoedeling: mogelijkheden voor niet SKJ-ers
- Aanpassing certificering normenkader: normen en eisen aanpassen, minder regels
- Standaardisatie, registratie en gemeenschappelijke inkoop:

3. Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

In 2018 bleek uit de tussenevaluatie van de Jeugdwet onder andere dat het beschermingsstelsel niet effectief was en veel te lange doorlooptijden kende. Dat heeft geleid tot een landelijk Programma Zorg voor de Jeugd. Het Toekomstscenario kind en –Gezinsbescherming heeft daarin zijn oorsprong. Blijvend Veilig in Amsterdam-Amstelland is als één van de eerste pilots toen gestart. Voor de Gooi en Vechtstreek is een plan van aanpak gemaakt dat geagendeerd staat voor het PFHO van 29 sept.

Voor de langere termijn is het Toekomstscenario Kind – en gezinsbescherming het perspectief, ook daarover zijn in het BO van 5 september relevante beslissingen genomen. De belangrijkste zijn:

- Doelgroep
 - a. Akkoord met het voorstel voor de definiëring van de doelgroep 0-100
 - b. Akkoord met het in kaart brengen van *situaties waar overheidsbemoeienis gerechtvaardigd is*, Vervolgens wat deze dit betekent voor de professionals & organisaties binnen én buiten de proeftuinen.
- Speelruimte: experimenteerkader & (experiment)
 - a. Akkoord met het bieden van hulp en steun aan kinderen en gezinnen beter mogelijk te maken, ongeacht van welke organisatie een medewerker is. Hiertoe krijgen GI, VT en RvdK een opdracht van de opdrachtgevers.

- b. Akkoord dat de wettelijke taken van de RvdK blijven bij de RvdK, in afwachting van het advies van de Adviescommissie Rechtsstatelijkheid, maar dat van de RvdK optimale inzet in de proeftuinen wordt verwacht vanuit zijn wettelijke adviestaak en de noodzaak om doublures in onderzoek te voorkomen en samen met GI en VT te werken aan een nieuw onderzoeksformat kind- en gezinsbescherming dat recht doet aan de gezinsproblematiek.
 - c. Akkoord met het verkennen van de proeftuin als juridische entiteit.
 - d. Akkoord met in kaart brengen welke juridische bevoegdheden en instrumentarium ontbreken om volgens de bedoeling van het toekomstscenario, volledig integraal en gezinsgericht, te werken. en daar juridische scenario's op ontwikkelen.
- Versterken lokale teams
 - a. Akkoord om vanuit het programma parallel aan het proces van de hervormingsagenda, opdracht wordt verleend om het Kwaliteitskader Werken aan Veiligheid te actualiseren waarbij de ambitie en visie van het Toekomstscenario richtinggevend is. Het geactualiseerde kwaliteitskader is eind 2022 gereed, en wordt vanaf voorjaar 2023 getoetst in de praktijk.
 - b. Akkoord om het geactualiseerde Kwaliteitskader Werken aan Veiligheid te integreren in het eenduidige, niet vrijblijvende Kader voor Lokale Teams. Waarna dit Kader voor Lokale Teams wordt vastgesteld binnen het besluitvormingsproces van de Hervormingsagenda.
- Stappenplan
 Door J&V is aangegeven: Toekomstscenario is al in 2021 aan de Tweede Kamer aangeboden, dit is de stip op de horizon. De uirwerkingsvragen gaan niet over het 'of', maar zien op het 'hoe'.
 Beproeven is bewuste keuze, doel is eind 2024 een wetsvoorstel hoe we het gaan doen.

4. Onderzoek naar de evaluatie wet herziening kindbeschermingsmaatregelen

Op 7 september werd door de universiteit Leiden in opdracht van J&V een onderzoeksrapport opgeleverd die werd uitgevoerd naar de Evaluatie van de Wet herziening kindbeschermingsmaatregelen. Ook hier is het beeld ontluisterend. Kernpunten zijn:

- De beoogde doelstellingen van de wet zijn beperkt gerealiseerd. Dit komt door een aantal beperkingen in de wet, maar heeft ook een belangrijke context: de huidige problemen in het jeugdbeschermingsstelsel.
- De onderzoekers geven hierin aan dat verbetering van het stelsel in de praktijk van essentieel belang is. Zonder verbetering zullen wijzigingen in deze wet weinig effect hebben.

Al het voorgaande t.a.v. van het Inspectie rapport en de bredere context van de ontwikkelingen wordt beschreven in een voortgangsbrief aan de Tweede kamer op 16 september 2022

Margreet Wiegand
 Senior adviseur/projectleider
 Beleid Jeugd en Zorg

NB: Hier en daar aangevuld voor de Gooi en Vechtstreek door Afke Jong



Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Jeugdbeschermingsregio Amsterdam en Noord-Holland

(Amsterdam-Amstelland, Gooi en Vechtstreek,
Haarlemmermeer, IJmond (Midden-Kennemerland), Noord-
Kennemerland, Kop van Noord-Holland, Westfriesland,
Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland)

*Regiorapport verscherpt toezicht kwetsbare
kinderen onvoldoende beschermd*



(optioneel) Reactie accounthoudende wethouders

(vormvrij)

COIN

Samenvatting

Volgt in het definitieve rapport.

CONCEPT

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	5
1.1 Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd.....	5
1.2 Doorbraak nodig voor kinderen met een maatregel.....	5
1.3 Beschrijving regio Amsterdam en Noord-Holland.....	5
1.4 Beschrijving betrokken GI's.....	6
1.5 Conclusies inspecties doorbraakaanpak Amsterdam en Noord-Holland.....	6
1.6 Activiteiten gedurende het verscherpte toezicht.....	7
2 Tijdig een vaste jeugdbeschermer en tijdig een gedragen koers voor elk kind met een maatregel.....	8
2.1 Verbeteringen DJGB.....	9
2.2 Zorgpunten.....	9
2.3 Resultaat.....	11
2.4 Conclusie en vervolg.....	11
3 Tijdig passende hulp voor elke jeugdige met een maatregel.....	12
3.1 Stand van zaken.....	12
3.2 Resultaat.....	16
3.3 Conclusie en vervolg.....	16

1 Inleiding

In februari 2022 hebben de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: inspecties) de periode van de uitvoering van het verscherpte toezicht in de regio Amsterdam en Noord-Holland met zes maanden verlengd. Gemeenten en instellingen zijn in de regio gezamenlijk aan de slag gegaan met de aanbevelingen van de inspecties.

In dit rapport doen de inspecties verslag van hun bevindingen uit het verscherpt toezicht in de regio Amsterdam en Noord-Holland in de periode van februari tot augustus 2022.

1.1 Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd

In het najaar van 2019 hebben de inspecties in het rapport en signalement met de titel [Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd](#) respectievelijk [Jeugdbeschermingsketen in gevaar](#) geoordeeld dat de wijze waarop jeugdbescherming en jeugdreclassering op dat moment werd uitgevoerd niet acceptabel was. De inspecties oordeelden dat de overheid onvoldoende haar verantwoordelijkheid nam om kinderen te beschermen die ernstig in hun ontwikkeling werden bedreigd. Daarnaast constateerden zij structurele problemen die ertoe leidden dat de jeugdbeschermingsketen maximaal onder druk stond.

De inspecties vonden dat er direct stappen moesten worden gezet die ertoe leidden dat kwetsbare kinderen zonder vertraging hulp zouden krijgen. Hierop hebben de inspecties een intensief toezicht traject ingezet.

De bescherming van kwetsbare kinderen: een overheidstaak

Ieder kind heeft recht op bescherming tegen mishandeling. Hieronder vallen alle vormen van lichamelijke en geestelijke mishandeling, verwaarlozing en (seksueel) misbruik. Zowel in het gezin als daarbuiten. De overheid is verplicht maatregelen te nemen om kindermishandeling te voorkomen. Ook moet de overheid zorgen voor opvang en behandeling van kinderen die hiervan slachtoffer zijn. (artikel 19 IVRK)

1.2 Doorbraak nodig voor kinderen met een maatregel

In 2020 en 2021 volgden de inspecties de activiteiten die moesten leiden tot een directe verbetering op de korte termijn en structurele verbetering op de langere termijn.

In de [voortgangsrapportage](#) van oktober 2020 deden de inspecties verslag van de eerste bevindingen. De inspecties zagen dat er voor de langere termijn een positieve beweging in gang is gezet, maar stelden tegelijkertijd vast dat de hulp aan kinderen met een jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregel nog niet op orde was. Om die reden hebben de inspecties gevraagd om een doorbraak te forceren voor alle kinderen met een jeugdbeschermings- of reclasseringsmaatregel door middel van een onorthodoxe actiegerichte aanpak.

De doorbraakaanpak moest ertoe leiden dat voor elk kind met een jeugdbeschermings- en/of jeugdreclasseringsmaatregel *tijdig een vaste jeugdbeschermer* wordt toegewezen, *tijdig een gedragen koers* is uitgezet en dat *tijdig passende hulp* wordt ingezet die leidt tot het opheffen van de ontwikkelingsbedreiging, respectievelijk het verminderen van het recidive risico. En dat daarmee de uitspraak van de rechter tijdig wordt uitgevoerd.

1.3 Beschrijving regio Amsterdam en Noord-Holland

De regio Amsterdam en Noord-Holland bestaat uit negen jeugdhulpregio's (Amsterdam-Amstelland, Gooi en Vechtstreek, Haarlemmermeer, IJmond, Noord-Kennemerland, Kop van Noord-Holland, Westfriesland, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland).

1.4 Beschrijving betrokken GI's

In Noord-Holland zijn vier gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering (GI's) actief, namelijk: De Jeugd- en Gezinsbeschermers (hierna: DJGB), Jeugdbescherming Regio Amsterdam (hierna: JBRA), Leger des Heils Jeugdbescherming en Reclassering (hierna: LJ&R) en William Schrikker Stichting Jeugdbescherming en Jeugdreclassering (hierna: WSS).

DJGB en JBRA zijn de regionaal georganiseerde GI's die zich richten op een brede doelgroep. LJ&R en de WSS zijn werkzaam in heel Nederland als landelijk werkende GI. Beide GI's richten zich op een specifieke doelgroep. LJ&R heeft te maken met gezinnen en jongeren die vastlopen in complexe situaties en met meervoudige problematiek. Het gaat hierbij vaak om langdurige problematiek. De WSS biedt ondersteuning en hulp aan kinderen met een (verstandelijke) beperking of chronische ziekte, en/of aan kinderen van ouders met een beperking.

1.5 Conclusies inspecties doorbraakaanpak Amsterdam en Noord-Holland

In juli 2021 hebben de inspecties gerapporteerd over de resultaten van de doorbraakaanpak in de regio Amsterdam en Noord-Holland.¹

De inspecties constateerden dat sinds 2019 veel is verbeterd bij de gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering, maar dat de vitale functie van jeugdbescherming zeer kwetsbaar bleef. De inspecties stelden begin 2021 vast dat de regio voor wat betreft de kinderen met een maatregel die wordt uitgevoerd door JBRA en de WSS JB&JR grotendeels voldeed aan de normen 'tijdig een vaste jeugdbeschermer' en 'tijdig een gedragen koers'. DJGB en LJ&R waren er begin 2021 met de jeugdhulpregio's niet in geslaagd om samen voorwaarden te creëren om elke jeugdige met een maatregel en hun ouders tijdig van een jeugdbeschermer en tijdig van een gedragen koers te voorzien. Voor LJ&R heeft er landelijk een vervolgtraject gelopen waarover is gerapporteerd in de 'Stand van zaken jeugdbeschermingsketen' van mei 2022². Voor DJGB hebben de inspecties sinds juli 2021 hun toezicht op bovenstaande normen geïntensiveerd.

De inspecties constateerden daarnaast dat de jeugdbeschermingsregio Amsterdam en Noord-Holland er niet in was geslaagd om elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel tijdig van passende hulp te voorzien. De inspecties hadden niet voldoende aanwijzingen dat de betrokken partijen, onder regie van de accounthoudende regio, er op korte termijn in zouden slagen om elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel tijdig passende hulp te bieden. Hiertoe heeft de IGJ, mede namens de Inspectie Justitie en Veiligheid, verscherpt toezicht uitgevoerd voor een periode van een half jaar en hierover indringende gesprekken gevoerd met de regio, gemeenten en andere stakeholders. Dit intensieve toezicht en nauw contact met de regio moest eraan bijdragen dat op korte termijn, alsnog elk kind met een beschermingsmaatregel tijdig passende hulp krijgt.

In februari 2022 hebben de inspecties gerapporteerd over de resultaten van dit verscherpte toezicht.³ De inspecties concludeerden dat de regio Amsterdam en Noord-Holland belangrijke stappen hadden gezet. De jeugdhulpregio's hadden beter in beeld welke kinderen er wachten op tijdig passende hulp. Voor hen werd gezocht naar passende hulp, zo nodig met behulp van de doorbraakaanpak. In elke regio was een regionaal expertteam (RET) aanwezig en werd dit team volgens de uitgangspunten ingericht. Ook was de regionale en bovenregionale samenwerking verbeterd en werkte de regio aan de bovenregionale governance. Tevens werd met het plan 'Een

¹ [Regio Noord-Holland en Amsterdam Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd vervolgtoezicht | Rapport | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd \(igj.nl\)](#)

² [Kwetsbare kinderen nog steeds onvoldoende beschermd | Rapport | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd \(igj.nl\)](#)

³ [Rapport jeugdbeschermingsregio Noord-Holland-Amsterdam | Rapport | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd \(igj.nl\)](#)

Thuis voor Noordje' een positieve beweging in gang gezet om zo tijdig mogelijk, en zo thuis mogelijk passende hulp in te zetten.

Echter, dit alles leidde nog niet tot het gewenste resultaat dat elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel in Noord-Holland tijdig passende hulp ontving. Hoewel het zicht van de regio op het totaal aantal wachtende kinderen was verbeterd, was er nog geen volledig beeld en was nog onvoldoende geborgd dat er een functionerend systeem is waarmee de regio dit beeld systematisch en uniform kon uitvragen bij de GI's. Niet in elke jeugdhulpregio was het RET daadwerkelijk operationeel volgens de vier functies: consultatie & advies, procesregie, signaleren en leren. Waarbij vooral doorzettingsmacht vaak ontbrak.

Verder was er nog geen gezamenlijke aanpak die op korte termijn leidt tot een kwantitatief en kwalitatief toereikend passend specialistisch hulpaanbod voor kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel.

Om deze redenen verlengden de inspecties de periode van de uitvoering van het verscherpte toezicht in Noord-Holland met zes maanden.

1.6 Activiteiten gedurende het verscherpte toezicht

In het kader van het verscherpte toezicht voerden de inspecties verschillende toezichtactiviteiten uit in de regio Amsterdam en Noord-Holland. De inspecties hebben zich daarbij gericht op:

- DJGB, vanwege noodzakelijke verbetering op de normen 'tijdig een vaste jeugdbeschermer' en 'tijdig een gedragen koers'.
- De regio Amsterdam en Noord-Holland, vanwege noodzakelijke verbetering op de norm 'tijdig passende hulp voor kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel'.

DJGB

In maart, april en juni 2022 spraken de inspecties met DJGB om zo te volgen welke acties door DJGB waren ingezet en wat daar de resultaten van waren op de normen tijdig een vaste jeugdbeschermer en tijdig gedragen koers. Tussentijds hebben de inspecties relevante documentatie van DJGB hierover ontvangen. Op 11 juli 2022 heeft een bestuursgesprek plaatsgevonden met DJGB.

Regio Amsterdam en Noord-Holland

De inspecties hebben in april, mei, juni en juli 2022 monitoringsgesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van alle negen betrokken jeugdhulpregio's in Amsterdam en Noord-Holland, om zo te volgen welke acties zijn ingezet en wat daar de resultaten van waren bij het tijdig realiseren van passende hulp. Bij een aantal overleggen waren ook de ministeries van VWS en JenV aansloten in het kader van het interbestuurlijk toezicht dat door de ministeries wordt uitgevoerd.

De inspecties zijn in juni 2022 aangesloten bij een leersessie georganiseerd door vertegenwoordigers van alle negen betrokken jeugdhulpregio's in Amsterdam en Noord-Holland.

De inspecties zijn aangesloten bij het bestuurlijke overleg dat heeft plaatsgevonden in april 2022 tussen de ministeries VWS en JenV en de betrokken wethouders.

Verder voerden de inspecties in de afgelopen periode verdiepende gesprekken met relevante stakeholders waarbij informatie is opgehaald gerelateerd aan het verscherpte toezicht. De inspecties spraken onder meer de regioambassadeur van het OZJ, Veilig Thuis Gooi en Vechtstreek en Veilig Thuis Kennemerland.

Daarnaast ontvingen de inspecties op 1 juli 2022 een voortgangsrapportage van de regio Amsterdam en Noord-Holland waarin de negen regio's beschrijven op welke wijze de structuur van de samenwerking is verbeterd, hoe dit tot nu toe heeft bijgedragen aan het resultaat voor kinderen en wat de regio's de komende periode te doen staat om resultaten te behalen en te behouden.

2 Tijdig een vaste jeugdbeschermer en tijdig een gedragen koers voor elk kind met een maatregel

Norm 1 Tijdig een vaste jeugdbeschermer voor elke jeugdige met een jeugdbeschermings- en of jeugdreclasseringsmaatregel



Vast: De jeugdbeschermer blijft gedurende de uitvoering van de OTS verbonden aan het gezin, of de wisseling van jeugdbeschermer vindt voorspelbaar/op vaste momenten plaats (bijv. na de afronding van het plan van aanpak). Er is hooguit één wisseling wegens verloop of ziekte. Bij wisseling komt het gezin niet bij bureaudienst/wachttijstbeheer terecht.

Tijdig: Binnen vijf werkdagen nadat de GI in kennis is gesteld is een jeugdbeschermer aan het kind / gezin gekoppeld.

Norm 2 Voor elk kind met een jeugdbeschermings- en of jeugdreclasseringsmaatregel tijdig een gedragen koers



Tijdig: De koers is tijdig wanneer deze binnen zes weken is bepaald, of zoveel eerder als de jeugdbeschermer en betrokkenen noodzakelijk achten gezien de onveiligheid/ontwikkelingsbedreiging/recidive risico van het kind. De inspecties hanteren wat betreft de termijn hierbij het principe 'comply or explain'.

Gedragen: De koers is gedragen als deze is uitgezet in samenspraak met het gezin, netwerk en met betrokken professionals.

Wensen, behoeften, mogelijkheden van jeugdigen, ouders en netwerk zijn bekend bij hulpverleners.

De jeugdige en ouders bepalen, binnen hun mogelijkheden, in samenspraak met de hulpverlener de hulpvraag en de doelen van de geboden hulp.

Koers: Er is sprake van een koers bij een jeugdbeschermingsmaatregel als de doelen en de noodzakelijke hulp zijn bepaald, die leiden tot het afwenden van de ontwikkelingsbedreiging/het recidiverisico.

De inspecties spreken van een koers en niet van een 'plan'. In de praktijk wordt de koers vastgelegd in een plan, maar het plan is het middel, niet het doel.

Het moet voor hulpverleners, jeugdigen en hun ouders duidelijk zijn wat de doelen van de hulp zijn en hoe hieraan gewerkt wordt. De doelen en afspraken zijn haalbaar, concreet en ontwikkelingsgericht.

De inspecties concludeerden in februari 2022 dat DJGB er nog altijd niet in slaagde om tijdig aan elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel een vaste jeugdbeschermer te verbinden en om tijdig voor elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel tot een gedragen koers te komen.

Om na te gaan of DJGB binnen een half jaar kon voldoen aan bovenstaande normen, continueerden de inspecties hun geïntensiveerde toezicht bij DJGB en namen deze vraag nadrukkelijk mee in het verscherpte toezicht dat in de regio Amsterdam en Noord-Holland werd uitgevoerd.

2.1 Verbeteringen DJGB

Financiering en caseload

Om kwalitatief goed en tijdig uitvoering te geven aan een jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregel is het nodig dat een GI het personeelsbestand op orde heeft om op onvoorziene situaties te kunnen reageren. Daarnaast is het belangrijk dat een GI de middelen en mogelijkheden heeft om te kunnen investeren in de deskundigheid en het werkplezier van zijn medewerkers. Dit vraagt (financiële) bewegingsruimte bij de GI.

In december 2021 is er overeenstemming bereikt over tarieven tussen de betrokken GI's (DJGB, WSS JB&JR en LJ&R) en de gemeenten in de regio's Kop van Noord-Holland, Noord-, Midden- en Zuid-Kennemerland. De tarieven zijn opgetrokken tot het landelijk gemiddelde. De stijging van de tarieven betekent voor DJGB dat zij de caseload duurzaam kan verlagen, mits zij over voldoende personeel beschikt. DJGB streeft ernaar om in 2022 de caseload te verlagen naar 1 op 15 kinderen (nu 1 op 20). In 2023 is de ambitie dat de caseload 1 op 13 kinderen is. Hiertoe is echter nog geen passende financiering.

Werving jeugdbeschermers

DJGB is doorlopend personeel aan het werven. Intern bij DJGB wordt eveneens gezocht naar mogelijkheden om de personele krapte te verminderen. DJGB doet dit onder andere door functiedifferentiatie, meer mogelijkheden voor zij-instromers te creëren en door inzet van een ZZP-poule. Met het programma Partner voor Jou wil DJGB een aantrekkelijke werkgever zijn en blijven. Daarnaast wordt in afstemming met de andere GI's en Jeugdzorg Nederland geprobeerd gezamenlijk invloed uit te oefenen op landelijke en regionale politiek.

Zicht en regie op veiligheid

DJGB heeft de afgelopen periode haar projectmatige aanpak gecontinueerd in het systematisch zicht en grip krijgen op de kwaliteit van zorg. Verder heeft DJGB haar oorzakenanalyse van 2021 geactualiseerd en waar nodig benodigde verbetermaatregelen bijgesteld c.q. geïntensiveerd. DJGB heeft de normen 'tijdig vaste jeugdbeschermers' en 'tijdig gedragen koers' gemonitord onder meer door het afnemen van een dossieraudit.

Samenwerking jeugdhulpregio's

In de afgelopen maanden is er tussen de betrokken GI's (DJGB, WSS JB&JR en LJ&R) en de gemeenten in de regio's Kop van Noord-Holland, Noord-, Midden- en Zuid-Kennemerland intensief samengewerkt om te komen tot een gezamenlijk verbeterplan voor een dekkend zorglandschap en het arbeidsmarktvragestuk/behoud van medewerkers. Dit heeft geleid tot een ambitieus verbeterplan waar alle betrokken partijen zich aan hebben gecommitteerd. Deze verbeteringen worden voor heel DJGB doorgevoerd en niet uitsluitend voor deze vier regio's.

2.2 Zorgpunten

Arbeidsmarktproblematiek

DJGB heeft moeite om SKJ-geregistreerde medewerkers te werven. Deze arbeidsmarktproblematiek wordt ook door andere gecertificeerde instellingen in het land ervaren. Hierover hebben de inspecties recentelijk in een landelijke publicatie⁴ over gerapporteerd.

DJGB heeft, net als andere GI's, naast een tekort aan jeugdbeschermers ook te maken met een hoog verloop. Oorzaak van dit hoge verloop bij DJGB wordt verklaard doordat medewerkers elders met minder verantwoordelijkheden en werkdruk en tegelijkertijd met een zelfde of hoger salaris aan de slag kunnen. De negatieve beeldvorming in de maatschappij over werken als jeugdbeschermers en de hoge werkdruk maakt de jeugdbescherming geen aantrekkelijk werkveld. Daarnaast maken de eisen aan de jeugdbeschermers (SKJ) dat het aantal gekwalificeerde professionals beperkt is en de drempel voor zij-instromers hoog is.

⁴ [Kwetsbare kinderen nog steeds onvoldoende beschermd | Rapport | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd \(igj.nl\)](#)

Het tekort aan geregistreerde medewerkers die de jeugdbeschermingsmaatregelen kunnen uitvoeren is een belangrijke reden waarom het DJGB niet lukt om tijdig een vaste jeugdbescherming aan te stellen en tijdig samen met het gezin en jeugdige een gedragen koers op te stellen. Een hoog verzuim en verloop en onvoldoende instroom van nieuwe jeugdbeschermers maakt dat er te weinig mensen zijn om casuïstiek op te pakken. Hierdoor lukt het DJGB ook niet om de beoogde caseloadverlaging te realiseren.

Wachtlijstbeheer

DJGB probeert waar het kan direct een vaste jeugdbeschermers toe te wijzen. In de regio's waar dat niet lukt en sprake is van een wachtlijst wordt wachtlijstbeheer ingezet. Sinds 1 mei 2021 is voor heel DJGB het beleid over wachtlijstbeheer aangescherpt en wordt er actief wachtlijstbeheer gevoerd. Dat houdt volgens DJGB in dat er regelmatig contact is door een jeugdbeschermers met ouders en kinderen, veiligheidsrisico's worden ingeschat en er actie op veiligheid wordt gevoerd. Tevens wordt er een plan opgesteld waarin staat welke hulp noodzakelijk is en op welke manier deze hulp (als dat mogelijk is) wordt ingezet.

DJGB heeft in april en mei 2022 een audit uitgevoerd bij het wachtlijstbeheer en heeft de uitkomsten hiervan aan de inspecties doen toekomen. Hieruit blijkt dat er binnen DJGB verschillende werkwijzen zijn rondom de wachtlijstzaken en er verschillende opvattingen/werkafspraken zijn over dat wat minimaal moet gebeuren in een wachtlijstzaak, waarbij niet in alle gevallen uitvoering wordt gegeven aan actief wachtlijstbeheer.

De inspecties vinden wachtlijstbeheer ongewenst, maar de inspecties beoordelen dit als voldoende wanneer een jeugdbeschermers daadwerkelijk met het gezin aan de slag gaat, in contact is met het gezin en samen met hen werkt aan een gedragen koers. De inspecties constateren dat de invulling van het wachtlijstbeheer bij DJGB nog steeds varieert van onvoldoende actief werken aan een casus tot juist heel actief oppakken van een casus.

Eenduidig gebruik dossiers

De interne audit van DJGB van april en mei 2022 bevestigt eerdere bevindingen (van DJGB en de inspecties) dat er aandacht nodig is voor dossiervoering, zodat het dossier recht doet aan de inspanningen die in de praktijk door jeugdbeschermers en het gezin zijn gedaan. Dossiers lopen uiteen qua kwaliteit, van zeer goed tot onder de maat. Hierdoor is in een aantal dossiers niet aantoonbaar en navolgbaar of en hoe er samen met de jeugdige en de ouder(s) is gewerkt aan een gedragen koers.

Het is belangrijk om informatie op een navolgbare manier te registreren, zodat (zeker bij wisselingen van jeugdbeschermers als gevolg van de arbeidsmarktproblematiek), signalen niet verloren gaan, in samenhang worden geduid en het dossier volledig om vervolgens te komen tot kernbeslissingen en het inzetten van passende hulpverlening. Daarnaast moeten jeugdigen en ouders (nu en in de toekomst) terug kunnen lezen welke afwegingen wanneer zijn gemaakt zodat werkwijze/interventies van DJGB navolgbaar zijn.

Interne sturing

DJGB erkent zelf dat zij de al ingezette verbetering nog dient te versterken en te verankeren zodat onder meer de visie en verantwoordelijkheidsverdeling daadwerkelijk worden geïmplementeerd binnen DJGB. Waarbij er sprake is van een gedeelde verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de gehele organisatie en niet alleen het eigen team. Hiertoe is volgens DJGB een cultuurverandering noodzakelijk.

2.3 Resultaat

In het afgelopen half jaar heeft DJGB zelf gemonitord op de normen tijdig vaste jeugdbeschermer en tijdig gedragen koers.

Tijdig vaste jeugdbeschermer

DJGB slaagt er nog niet in om tijdig aan elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel een vaste jeugdbeschermer te verbinden. In juni 2022 is het aantal wachtende kinderen op een vaste jeugdbeschermer in totaal 60. Dat is een toename van 16 kinderen ten opzichte van mei.

Tijdig gedragen koers

Ten aanzien van de tijdig gedragen koers slaagt DJGB er nog niet in om aan deze norm te voldoen. Dit wordt bevestigd door de interne audit die DJGB in april en mei heeft uitgevoerd. Op 2 mei 2022 lukt dit volgens de KPI voor heel DJGB in 63% van de gevallen wel.

2.4 Conclusie en vervolg

DJGB slaagt er nog niet in om tijdig aan elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel een vaste jeugdbeschermer te verbinden en om tijdig voor elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel tot een gedragen koers te komen.

De oorzaken die de inspecties hiervoor eerder benoemden zijn nog niet weggenomen en nog actueel. De belangrijkste oorzaak dat niet elk kind met een maatregel via DJGB tijdig een vaste jeugdbeschermer krijgt, is het personeelsverloop en -verzuim. Deze oorzaak overstijgt (deels) de invloedssfeer van de verantwoordelijke partijen in Noord-Holland. De inspecties vragen de stelselverantwoordelijke bewindslieden hierop crisisbeleid in te zetten.

Het gegeven dat er niet tijdig een vaste jeugdbeschermer is en dat er daardoor wordt gewerkt met wachtlijstbeheer, waarbij er niet altijd sprake is van actief wachtlijstbeheer, zorgt ervoor dat er bij een groot deel van de gezinnen niet tijdig een gedragen koers wordt opgesteld.

Daarnaast spelen ook andere aspecten hierbij een rol:

- Het zoeken naar een passende plek of passende hulp voor een kind of gezin die niet beschikbaar is;
- Bureaucratie/administratieve afhandeling bij gemeenten;
- Hoge caseload.

De inspecties constateren dat zij inmiddels een jaar lang intensief toezicht hebben uitgevoerd bij DJGB en dat dit nog niet tot het gewenste resultaat heeft geleid. Tevens constateren de inspecties dat bij DJGB - naast externe - ook interne factoren zijn die maken dat het gewenste resultaat niet wordt bereikt. Zo beschikt DJGB nog over onvoldoende sturingsinformatie en werken jeugdbeschermers niet eenduidig in en met de dossiers. Daarnaast spelen andere externe factoren als een ingewikkelde bestuurlijke context binnen de negen verschillende jeugdhulpregio's waarin DJGB actief is een rol.

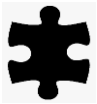
DJGB is van mening dat een cultuurverandering noodzakelijk is om de benodigde verbeteringen te kunnen realiseren en te borgen. De inspecties onderkennen dat een dergelijke cultuurverandering tijd vraagt. De inspecties zijn van mening dat cultuur vanuit de organisatie zelf veranderd dient te worden. Hiervoor is gedeeld besef van de problematiek en urgentie nodig bij DJGB.

De inspecties continueren het geïntensiveerde toezicht, voor de duur van een half jaar om te volgen of DJGB erin slaagt de ingezette lijn door te zetten. Verder zijn de inspecties van mening dat de Raad van Bestuur zelf ook onderdeel is van de cultuur en dat dit van invloed is op het verbetertraject. De inspecties zien daarom ook een expliciete rol weggelegd voor de Raad van Toezicht om zich steviger te positioneren, door zicht en regie te houden op het verbetertraject.

3 Tijdig passende hulp voor elke jeugdige met een maatregel

Norm 3

Tijdige inzet van passende hulp die leidt tot het opheffen van de ontwikkelingsbedreiging, respectievelijk het verminderen van het recidive risico.



Passende hulp: Hulpverleners bieden hulp die aansluit bij de problematiek, ontwikkelingsbehoefte en mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders. De hulp bij een jeugdbeschermingsmaatregel is passend wanneer professional(s) kunnen toelichten en ouders/jeugdige ervaren dat de hulp bijdraagt aan het opheffen van de onveiligheid/ontwikkelingsbedreiging, respectievelijk verminderen van het recidiverisico. Daarnaast is de hulp passend als deze overeenkomt met het plan, dat een gedragen koers bevat. En de hulp is ook passend als blijkt dat professional en gezin het ingezette alternatief passend vinden.

Tijdig: De hulp is tijdig wanneer binnen drie maanden na het uitspreken van de maatregel passende hulp is ingezet, of zoveel eerder als de jeugdbeschermer en betrokkenen noodzakelijk achten gezien de onveiligheid/ontwikkelingsbedreiging/recidive risico van het kind. De inspecties hanteren wat betreft de termijn het principe 'comply or explain'.

De hulp is niet gestart als na de intake het kind/gezin op een wachtlijst terecht komt. Indien het kind / gezin heeft moeten wachten op passende hulp, maar deze is in de doorbraakaanpak tot stand gekomen, dan beoordelen de inspecties dit positief.

Om ervoor te zorgen dat elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel tijdig passende hulp ontvangt, hebben de inspecties tijdens de verlenging van het verscherpte toezicht in februari 2022 zich voornamelijk gericht op drie verwachtingen:

- De regio heeft afdoende in beeld welke kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel momenteel geen tijdig passende hulp ontvangen;
- Er is sprake van een functionerende escalatieroute (doorbraakaanpak);
- De regio heeft in beeld wat er regionaal en bovenregionaal nodig is om te komen tot een kwantitatief en kwalitatief toereikend jeugdhulp aanbod.

Hieronder wordt ingegaan op de stand van zaken, gerelateerd aan bovenstaande verwachtingen.

3.1 Stand van zaken

In beeld brengen van kinderen met een maatregel die wachten op tijdig passende hulp

De belangrijkste verwachting van de inspectie ten aanzien van de regio's is dat zij ervoor zorgen dat elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel tijdig passende hulp krijgt. Om aan bovenstaande verwachting te kunnen voldoen, is allereerst nodig dat de regio in beeld heeft welke kinderen (met een jeugdbeschermingsmaatregel) op dit moment geen tijdig passende hulp ontvangen.

De inspectie verwacht dat de regio de eerder aangekondigde uniforme uitvraag aan de gecontracteerde GI's daadwerkelijk ontwikkelt en implementeert. Zodat de regio op structurele en periodieke basis over actuele en betrouwbare data beschikt over (a) welke jeugdigen wachten op

hulp, (b) op welke hulp zij wachten en (c) welke belemmeringen bij realiseren van deze hulp in de regio worden ervaren.

Er vindt sinds maart 2022 maandelijks een centrale uitvraag plaats bij alle GI's voor alle jeugdhulpregio's in Noord-Holland. Alle regio's en de GI's werken met een uniform regionaal format. In dit regionale format staan in ieder geval: welke jeugdigen op hulp wachten, op welke hulp zij wachten en welke belemmeringen er zijn bij het realiseren van passende hulp.

Het is (volgens de regio's) voor alle regio's een goed functionerend systeem waarin de GI op systematische wijze data genereert, aanlevert en bespreekt met de regio's. Dit helpt in de signalering van knelpunten en eventuele trends en het doorvoeren van verbeteringen. Wat de inspecties daarbij positief vinden, is dat het een dynamisch systeem is, waarbij er sprake is van zicht op in- en uitstroom. Tevens is zichtbaar dat bovenregionaal, maar ook regionaal analyses worden gemaakt.

De inspecties zien als aandachtspunt dat niet alle jeugdregio's in hun uitvraag dezelfde definitie hanteren als de inspecties wanneer de hulp tijdig is. Uit de voortgangsrapportage d.d. 1 juli 2022 blijkt namelijk dat:

- De jeugdhulpregio Amsterdam-Amstelland uitgaat van een wachttijd van langer dan zes weken (nadat duidelijk is welke hulp moet komen), en niet van drie maanden na uitspreken van de OTS-maatregel door de kinderrechter.
- Verder wordt uit de rapportage niet duidelijk of expliciet in de uitvraag wordt meegenomen dat de hulp tijdig is binnen drie maanden na het uitspreken van de maatregel, *of zoveel eerder als de jeugdbeschermer en betrokkenen noodzakelijk achten.*
- De jeugdhulpregio Gooi en Vechtstreek alleen wachtende kinderen na uitspreken van een 'nieuwe' OTS inventariseert en geen kinderen die intussen geen passende hulp meer ontvangen.

De inspecties achten hier verbetering op mogelijk en noodzakelijk omdat hiermee het overzicht momenteel niet een compleet is, en daarmee sturingsinformatie ontbreekt om uiteindelijk te komen tot een passend aanbod.

Aanscherping doorbraakaanpak

Als duidelijk is welke kinderen wachten op tijdig passende hulp, is het van belang dat door middel van een 'doorbraakaanpak' deze hulp ook voor hen op korte termijn beschikbaar is. De inspecties spraken in februari 2022 uit dat in een aantal regio's de grootste knelpunten voor een effectieve doorbraakaanpak lijken te zijn;

- *Er vindt niet tijdig en laagdrempelig overleg tussen de GI en lokale teams plaats.*
- *Het ontbreekt aan een doeltreffend regionaal expertteam met de vier beoogde functies (consultatie & advies, procesregie, signaleren en leren).*

De inspectie verwachten in februari 2022 dat (a) het overleg tussen de GI's en de lokale teams over het tijdig realiseren van passende hulp en (b) het operationeel maken van een RET met de vier functies de komende periode wordt geïmplementeerd en geborgd. En als hier andere knelpunten spelen, dat de regio deze knelpunten in kaart brengt en waar nodig/mogelijk opgelost.

De doorbraakaanpak functioneert op het niveau van de jeugdhulpregio. In de voortgangsrapportage d.d. 1 juli 2022 is per regio aangegeven wat de werkwijze is van elke jeugdhulpregio en hoe deze in de praktijk functioneert. De doorbraakaanpak komt er in grote lijnen op neer dat in gezamenlijk overleg tussen de betrokken GI (JBRA, DJGB, WSS JB&JR en LJ&R) en de gemeente wordt besproken welke kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel er wachten op tijdig passende hulp. Veelal is er al wel hulp aanwezig, maar niet passende hulp. Gezamenlijk wordt onderzocht wat nodig is en wordt er gezocht naar een oplossing zodat er een doorbraak komt in de casus. Lukt het ook niet om met de betreffende gemeente te komen tot een oplossing, dan kan er opgeschaald worden naar het regionaal expertteam (RET).

Tijdig en laagdrempelig overleg tussen GI en lokale teams

De meeste jeugdhulpregio's geven aan dat er tijdig en laagdrempelig overleg plaatsvindt tussen de jeugdbeschermer en de lokale teams, om vroegtijdig na te gaan welke hulp er nodig is. De lokale teams kijken en denken mee welke aanbieders passende hulp kunnen leveren binnen het gecontracteerde aanbod en onderzoeken alternatieven.

Regionaal expertteam

De afgelopen maanden zijn de jeugdhulpregio's verder gegaan met de ontwikkeling van een regionaal expertteam (RET). Het RET is in alle regio's ingericht of in verregaande staat van ontwikkeling. In IJmond en Zuid-Kennemerland is deze in september 2022 operationeel, in overbrugging en tot die tijd worden de zaken gedaan via de Denktank. De Denktank zal het RET nog een paar maanden ondersteunen. In Gooi en Vechtstreek is de afgelopen maanden is met de betrokken partijen een voorstel voorbereid voor de inrichting van het RET. Na lokaal akkoord op dit voorstel zal het RET haar nieuwe taken zo snel mogelijk gaan uitvoeren. Nog niet in elk RET zijn alle vier de beoogde functies van het RET (consultatie & advies, procesregie, signaleren en leren) ook daadwerkelijk aanwezig. Door de regio is aangegeven dat in elke jeugdhulp regio de functies consultatie en advies en procesregie functioneren, en dat er verschil bestaat hoever elke RET is in haar ontwikkeling op de functies signaleren en leren. Ook is het ene RET verder gevorderd dan het andere ten aanzien van hun zichtbaarheid.

Deze RET's vormen de toegang tot het bovenregionaal expertise netwerk voor Amsterdam en Noord-Holland (BEN-NH). BEN-NH heeft een opdracht in het ondersteunen van de RET in het vormgeven van de vier functies: advies, procesregie, signaleren en leren; De RET's en BEN-NH komen maandelijks bij elkaar waarbij zij informatie uitwisselen en dilemma's delen.

Inzet zorgmakelaar

Bij JBRA en de WSS JB&JR zijn zorgmakelaars in dienst. Aan beiden is extra capaciteit ter beschikking gesteld (van Rijksmiddelen) om te komen tot betrouwbare informatie en intern medewerkers bij te staan in het vinden van de passende hulp. De inzet van zorgmakelaars bij DJGB en LJ&R maakt onderdeel uit van het verbeterplan van de regio's Kop van Noord-Holland, Noord- en Zuid-Kennemerland en IJmond en wordt vanaf september 2022 ingezet. De inzet van de zorgmakelaar heeft als doel om enerzijds de GI (administratief) te ontlasten, waardoor er niet onnodig veel tijd en energie verloren gaat, die zo effectiever besteed kan worden aan de gezinnen. Anderzijds heeft het voor de GI als doel dat opgelegde maatregelen niet onnodig langer duren dan noodzakelijk en juist door de inzet van een zorgmakelaar sneller komt tot inzet van passende hulp.

Kwantitatief en kwalitatief toereikend aanbod

De inspecties constateerden eerder dat veelal wel hulp aanwezig is voor jeugdigen en gezinnen, maar dat dit niet de hulp is die betrokkenen zien als passende hulp (in lijn met de gedragen koers). De inspecties spraken in februari 2022 de verwachting uit dat door de regio wordt geanalyseerd wat knelpunten zijn waardoor het niet lukt om passende hulp in te zetten en wat daarbij regionaal en bovenregionaal nodig is om te komen tot een kwantitatief en kwalitatief toereikend aanbod. Randvoorwaarde daarbij is dat de bovenregionale samenwerking/governance is geborgd.

Bovenregionaal

Op bovenregionaal niveau is de regio verder gegaan met de uitvoering en implementatie van het plan voor specialistische jeugdhulp 'Een Thuis voor Noordje'. Het gaat hierbij om een kleine doelgroep waarbij de hulpvraag dermate complex is dat passend aanbod uitsluitend bovenregionaal georganiseerd kan worden.

De ambitie van de regio is dat elk kind met passende ambulante hulp thuis kan blijven wonen. En als dat niet kan, in een pleeggezin of gezinshuis. En als dat niet haalbaar is, in een kleinschalige woonvoorziening. De regio heeft de ambitie om kinderen in één keer de goede woonplek aan te bieden met passende hulp en daarmee doorplaatsingen te voorkomen.

De bovenregionale onderwerpen waarvoor inmiddels drie werkgroepen zijn gestart, bestaan uit deelnemers uit de '4 pijlers': onderwijs, gemeenten, jeugdhulpaanbieders en verwijzers. Er wordt gewerkt aan:

- De businesscase kleinschalige woonvormen (looptijd juni tot en met september 2022).
- Randvoorwaarden en Aanpak Extra Beschermende en Ondersteunende Voorziening (looptijd juni tot en met december 2022).
- Opzetten en vormgeven multidisciplinaire Teams Noord-Holland.
- In september 2022 start een vierde werkgroep met als opdracht om tot een aanpak en vormgeving van de triage en plaatsing op Noord-Hollands niveau te komen. Deze werkgroep gaat zich ook bezig houden met data en monitoring.

De regio geeft aan dat de uniforme uitvraag bij de GI helpend is om op structurele en periodieke basis actuele en betrouwbare data te verkrijgen per gemeente over het aantal jeugdigen dat wacht op hulp, welke hulpsoort dit is en welke belemmeringen worden ervaren. Deze data dragen bij aan inzicht over waar knelpunten en hiaten in het zorglandschap te zien zijn op lokaal, regionaal en bovenregionaal niveau en welke oplossingen er nodig zijn op de diverse niveaus van schaalgrootte om dit te verbeteren of elders te agenderen.

Op 20 juni jl. zijn de eerste inhoudelijke inzichten door de jeugdhulp regio's met elkaar gedeeld. Dat leverde bovenregionaal bijvoorbeeld de volgende inzichten op:

- Veel casuïstiek betreft complexe echtscheidingen en tekort aan passende ambulante jeugdhulp en tevens onvoldoende inzet mogelijk vanuit volwassen GGZ
- Veel maatwerkwerkarrangementen nodig, wat ontwikkeltijd kost
- Er is een tekort aan verblijfsplekken voor de zeer complexe doelgroep, vaak met een licht verstandelijke beperking
- Er is een tekort aan hulp voor verslavingsproblematiek
- Er is een tekort aan pleegzorgbegeleiding
- Verder speelt arbeidsmarktproblematiek

Regionaal

Verder heeft de regio de verwachting dat als de RET's volledig operationeel zijn en samenwerken, deze casuïstiek en signalen informatie opleveren voor o.a (boven) regionale inkoop jeugdhulp. Dit is nu nog niet het geval.

Uit de aangeleverde voortgangsrapportage is zichtbaar dat vooral op regionaal niveau initiatieven worden ontplooid om te komen tot een kwantitatief en kwalitatief toereikend aanbod:

- Zo heeft de jeugdhulpregio Zaanstreek-Waterland gestuurd dat aanbieders t.a.v. ambulante jeugdhulp naast het bestaande aanbod ook integrale ambulante teams oprichten en wordt t.a.v. de specialistische jeugd GGZ intensieve home training ingericht i.c.m. intensieve behandeling thuis.
- Zo hebben in de jeugdhulpregio Amsterdam-Amstelland vier aanbieders gezamenlijk een aanbod gecreëerd en geven nu twaalf keer per jaar een training aan ouders bij complexe (vecht)scheidingen, zodat ouders nu niet langer dan vier weken hoeven te wachten op zorg. Is er een initiatief 'Handen in de wijk' opgestart waarbij hulpverleners tijd en expertise hebben om direct in de wijk/aan huis laagdrempelige hulp bij gezinnen te bieden.

Tot slot heeft de regio de ambitie uitgesproken dat de aanpak en inzichten die zijn ontwikkeld ook worden verbreed naar kinderen die wachten in het vrijwillig kader.

Bovenregionale samenwerking jeugdhulpregio's

De inspecties hebben in juli 2021 geconstateerd dat het in de regio Amsterdam en Noord-Holland ontbreekt aan effectieve (bovenregionale) samenwerking die nodig is voor een kwantitatief en kwalitatief toereikend passend specialistisch hulpaanbod voor kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel.

Om de onderlinge samenwerking en de regio te versterken worden er sinds maart 2022 op ambtelijk niveau met vertegenwoordigers van elke jeugdhulpregio zogenaamde 'leersessies'

georganiseerd waarin één specifiek thema centraal staat. Het streven is om deze leersessies vier tot zes maal per jaar te laten plaatsvinden. Met als doel: van elkaar leren, best practices delen en waar mogelijk uniformering en samenwerking in aanpak om de inzet van jeugdhulp met elkaar te verbeteren.

Om de samenwerking duurzaam te borgen is er gestart met de realisatie van een bovenregionale governance (Bovenregionaal netwerk NoordHolland/BoRN), in ieder geval op de thema's een Thuis voor Noordje en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Het netwerk beschreven en bevat geen hiërarchische structuur, maar is een georganiseerde samenwerking en afstemming met een vaste structuur en gaat uit van wederzijdse afhankelijkheid. De concrete inrichting van de bovenregionale samenwerking is nog niet gereed. Hiervoor dient nog een procesregisseur/projectleider aangesteld te worden. En de ambitie is om in oktober 2022 de spelregels voor de samenwerking vast te stellen.

De inspecties concluderen dat de eerste voorzichtige stappen naar een duurzame samenwerking hiermee zijn gezet.

3.2 Resultaat

	Totaal
Juni 2022	127
Mei 2022	130
April 2022	147
Maart 2022	98

Begin december 2021 heeft de regio Amsterdam en Noord-Holland in beeld gebracht dat er minimaal 87 kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel wachten op tijdig passende hulp. Waarbij werd onderkend dat dit geen volledig beeld betrof.

Sinds de centrale en uniforme uitvraag vanaf maart dit jaar, is er een completer beeld ontstaan. De laatste maanden is daarbij een voorzichtige afname zichtbaar. Waarbij zoals gezegd de inspecties als aandachtspunt zien dat niet alle jeugdregio's in hun uitvraag dezelfde definitie hanteren als de inspecties wanneer de hulp tijdig is (zie 3.1, p14). De inspecties achten hier verbetering op mogelijk en noodzakelijk omdat hiermee het overzicht momenteel niet een compleet is, en daarmee sturingsinformatie ontbreekt om uiteindelijk te komen tot een passend aanbod.

Hierbij geldt voor heel Noord-Holland dat op dit moment niet voor elk kind tijdig passende hulp geboden wordt.

3.3 Conclusie en vervolg

In oktober 2020 hebben de inspecties de verwachting uitgesproken dat elk kind met een maatregel tijdig passende hulp ontvangt.

Bijna twee jaar later stellen de inspecties vast dat de regio Amsterdam en Noord-Holland hier nog altijd niet in slaagt.

De inspecties zien dat de regio wel belangrijke stappen zet om dit te verbeteren. De regio's beschikken nu over een overzicht van welke jeugdigen en gezinnen wachten op passende hulp, zowel op regio als bovenregionaal niveau. Ook wordt duidelijker wat het realiseren van de passende hulp belemmert. Op regionaal niveau is een aantal knelpunten aangepakt. Op bovenregionaal niveau (nog) niet.

Daarbij is er nog verbetering mogelijk en noodzakelijk wat betreft bovenregionale bestuurlijke slagkracht om te komen tot een bovenregionaal kwalitatief en kwantitatief passend hulpaanbod.

Tot op heden zijn er slechts de eerste voorzichtige stappen naar een vrijblijvende bovenregionale samenwerking gezet. De inspecties verwachten dat op de bovenregionale governance door de regio meer urgentie en daadkracht wordt getoond.

De inspecties beëindigen het verscherpt toezicht in Amsterdam en Noord-Holland, hoewel de regio er nog niet in slaagt om voor elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel tijdig passende hulp te bieden. De inspecties hebben hiervoor de volgende reden:

De oorzaken die voortkomen uit de (landelijke) stelselproblematiek (financiële tekorten, arbeidsmarktproblematiek, en onvoldoende mogelijkheden toereikend specialistisch hupaanbod voor kinderen met een maatregel zonder vertraging in te zetten) zijn nog niet weggenomen en daarmee actueel. Deze oorzaken overstijgen (deels) de invloedssfeer van de verantwoordelijke partijen in Amsterdam en Noord-Holland. De inspecties spreken de stelselverantwoordelijken hierop aan.

CONCEPT



Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk.

www.igj.nl